

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Kaupunginhallitus 09.10.2023 § 345
1207/00.04.00/2023

Valmistelija: työllisyyspalveluiden palvelupäällikkö Outi Niemi ja maahanmuuttokoordinaattori Terhikki Mäkelä, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Keskeiset muutokset

1.1.2025 alkaen kuntien laskennalliset korvaukset kattavat laajemmin eri palveluiden kustannuksia ja korvausmäärät ovat nykyistä suurempia. Kunnille tulee myös uusia tehtäviä, kuten muun muassa monikielinen yhteiskuntaorientaatio. Alkukartoituskorvaus ja tulkitsemiskorvaus jyvitetään osaksi kunnan laskennallista korvausta. Uudet maksukategoriat ovat alle 7 vuotta, 7-17 vuotta ja yli 18 vuotta. Laskennallisen korvauksen määrästä sekä jaosta kunnan ja hyvinvointialueen välillä säädetään asetuksella, joka valmistellaan myöhemmin ja josta tulee erillinen lausuntokierros alkuvuodesta 2024. Nyt esitetään, että 1.1.2025 alkaen kotoutumislain mukaisten laskennallisten korvausten korvausaikaa lyhennetään vuodella. Jatkossa korvausaika olisi kiintiöpakolaisista 3 vuotta ja muista pakolaisista 2 vuotta.

Hallitusohjelman tavoitteena on alentaa tulkkauskustannuksia ja tämä huomioidaan tulevan asetuksen valmistelussa. Nyt annetussa esityksessä asiakkaalta voitaisiin jatkossa periä tulkkauskustannusten määrä, kuitenkin enintään 51,50 euroa, mikäli asiakas jättää ennalta peruuttamatta ja ilman hyväksyttävää syytä saapumatta sovittuna aikana. Maksua ei kuitenkaan saisi periä alle 18-vuotiaalta asiakkaalta.

Alaikäisenä ilman huoltajaa tulleella nuorella on ollut oikeus aikuistumisen tukeen, kunnes hän täyttää 25 vuotta. Hallituksen esityksessä tuen ikäraja esitetään laskettavan 23 ikävuoteen. Muutos tulisi voimaan jo 1.7.2024.

Hallituksen esityksen mukaan kunnille myönnettäisiin lisärahoitusta kotona lapsia hoitavien vanhempien kotoutumisen edistämiseen. Tähän liittyen kunnilla olisi jatkossa tiedonsaantioikeus Kelasta kotihoidontukea saavista maahanmuuttajista.

Hallituksen esityksen mukaan lainsäädäntöä, joka koskee kunnan ja hyvinvointialueen välistä työnjakoa pakolaisten vastaanottamisessa, täsmennettäisiin. Kunta ei vastaisi enää hyvinvointialueen vastuulla olevista sosiaalihuollon tehtävistä, esimerkiksi kaupassa käynnin tukemisesta. Tehtävät, jotka ovat muiden asiakasryhmien osalta sosiaalihuollon palvelua, tulisi jatkossa olla myös maahanmuuttajien osalta hyvinvointialueiden tehtäviä.

Hallitusohjelman mukaan maahanmuuttajien omaa vastuuta kotoutumisestaan sekä käytännön asioiden hoitamisesta tulee lisätä ja edellä mainituilla muutoksilla on tarkoitus edistää tätä tavoitetta.

Lisäksi esityksessä on teknisiä muutoksia ja muun muassa esitys yksinkertaistaa ihmiskaupan uhrien korvausten hakemisprosessia.

Raision kaupungin lausunto

Kotoutumislain korvaukset (61-62 §)

Kotoutumisprosessissa on tärkeää panostaa alkuvaiheen palveluihin. Laadukas alkuvaiheen tuki ennaltaehkäisee syrjäytymistä ja raskaampien palveluiden tarvetta. Lainsäädännön vaikuttavuus kuitenkin edellyttää riittäviä resursseja ja palvelutarjontaa sekä kunnissa että TE-palveluissa. Esitetty korvausajan lyhentäminen johtaa kunnissa palveluiden supistamiseen ja niiden keston lyhentämiseen. Erityisesti pakolaistaustaisilla maahanmuuttajilla voi olla moninaista tuen tarvetta, jolloin kotoutumisprosessi vie enemmän aikaa, esim. traumatisoidut henkilöt ja luku- ja kirjoitustaidottomat. Varsinkin näiden paljon tukea tarvitsevien asiakkaiden osalta korvausajan lyhentäminen on haitallista ja voi kuormittaa puolestaan sote-palveluita. Mikäli korvausaikaa esityksen mukaisesti lyhennetään, on tärkeää varmistaa, että tälle asiakasryhmälle soveltuvia palveluja on muutoin tarjolla myös kotoutumisajan jälkeen.

Maksu käyttämättä jääneen tapaamisen tulkkauksekustannuksesta (32 a §)

Raision kaupungin näkökulmasta tämä muutos ei ole merkittävä. Käyttämättä jääneiden tulkkauksen määrä on ollut hyvin pieni. Todennäköisesti perinnästä aiheutuvat kustannukset ja työmäärä ylittävät takaisin perittävät maksut. Yksittäiselle asiakkaalle perinnästä aiheutuvat haitat voivat olla merkittäviä, jos elämänhallinnassa on muutenkin haasteita. Esityksen mukaan maksusta voidaan vapauttaa yksilöllisen harkinnan mukaan. Tämä harkinta voi olla haastavaa tasapuolisuuden näkökulmasta.

Alaikäisenä yksin tulleiden tuki (34, 69 §)

Riittäväällä jälkihuollolla voidaan estää monia tulevia haasteita nuoren elämässä ja edistää kouluttautumista ja työllistymistä. Siinä mielessä olisi toivottavaa, että ikärajaa tämän maahanmuuttajaryhmän osalta ei lasketa. Vaikka lastensuojelun asiakkailla ikäraja laskee, olisi perusteltua säilyttää korkeampi ikäraja maahanmuuttajille, joilla kielitaidon kehittyminen ja muutenkin uuteen yhteiskuntaan orientoituminen ilman tukiverkostoa voi kestää kauemmin. Suurelle osalle tiiviin tuen tarvetta ei ole enää 23 ikävuoden jälkeen, mutta joillekin tuen tarjoamisella vielä 23 ikävuoden jälkeen saadaan merkittävää vaikuttavuutta ja ennalta ehkäistään korjaavien palveluiden tarvetta.

Pakolaisten vastaanotto (44 §)

Sellaiset palvelut, jotka tällä lakimuutoksella siirtyisivät hyvinvointialueen vastuulle ovat Raision kaupungin osalta lähinnä marginaalisia. Esityksessä mainittua pakolaisen avustamista kaupassa käynnissä ei voi suoraan rinnastaa ikäihmisen vastaavaan avustamiseen. Kysymys on enemmänkin suomalaisiin käytäntöihin opastamisesta kuin sosiaalihuollon palvelusta. Tämä on siis luonteva osa kunnan antamaa alkuvaiheen ohjausta ja neuvontaa. Useimpien kohdalla on kyse kertaluonteisesta käynnistä ohjaajan opastuksella kaupassa.

Raision kaupungille toiminnan kustannukset näiden tukipalveluiden osalta ovat siinä määrin vähäiset, että ei ole perusteltua huomioida tätä muutosta esimerkiksi laskennallisten korvausten määrittelyssä.

Muut huomiot

Tiedonsaantioikeus kunnille kotihoidontukea saavista mahanmuuttajista on hyvä uudistus. Raision kaupunki on nyt jo järjestänyt yhteistyössä muiden tahojen kanssa palveluja tälle kohderyhmälle, mutta kaikkia ei välttämättä ole saavutettu. Erillisen määrärahan avulla palvelua voitaisiin tuottaa laajemmin ja pitkäjänteisemmin.

Maahanmuuttajien kotoutumisprosessin nopeuttaminen ja tehostaminen edellyttää sitä, että palvelua on oikea-aikaisesti saatavilla ja erilaisten kotoutujien yksilölliset tarpeet huomioiden. Tämä edellyttää kuntien resurssien turvaamista. Hallitusohjelma korostaa maahan muuttaneiden omaa vastuuta kotoutumisesta ja käytännön asioiden hoitamisesta, mikä on sinällään kannatettava tavoite. On kuitenkin epävarmaa, missä määrin nyt esitetyt lakimuutokset edistävät näitä tavoitteita. Jo tällä hetkellä kotoutumistyössä pyritään vahvistamaan maahanmuuttajien omatoimisuutta, osallisuutta ja valmiuksia toimia uudessa yhteiskunnassa. Riskinä hallituksen esityksessä on se, että kotoutumisprosessit eivät todellisuudessa riittävästi tehostu ja joidenkin paljon tukea tarvitsevien asiakkaiden kohdalla palvelut heikkenevät ja sitä kautta kotoutuminen vaikeutuu.

Lausuntopyyntö ja hallituksen esitys on luettavissa lausuntopalvelu.fi-palvelussa.

[Linkki lausuntopyyntöön](#)

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Eero Vainio
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää antaa esitetyn mukaisen lausunnon kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.